

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 287/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., Masarykova 13, Prešov, konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. Patrika Palšu, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Cob 62/2016 zo 14. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Cob 62/2016 zo 14. júna 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je ako žalobca stranou sporu vedeného pred Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 Cb 161/2008 v konaní o zaplatenie sumy 17 598,64 € s príslušenstvom proti žalovanej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“).

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 18 Cb 161/2008 z 10. marca 2011 rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť sťažovateľovi sumu 17 598,64 € s príslušenstvom.

Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Cob 55/2011 z 3. novembra 2011 zrušil rozsudok okresného súdu z 10. marca 2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 18 Cb 161/2008 z 15. februára 2013 rozhodol tak, že žalobu zamietol.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Cob 48/2013 z 22. apríla 2014 potvrdil rozsudok okresného súdu z 15. februára 2013 a pripustil dovolanie na ním uvedenú dovolaciu otázku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 2 Obdo 57/2014 z 23. júna 2016 zrušil rozsudok krajského súdu z 22. apríla 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Cob 62/2016 zo 14. júna 2017 potvrdil rozsudok okresného súdu z 15. februára 2013.

Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodňuje takto:

„V konaní došlo postupom súdu k odňatiu možnosti konať strane sporu pred súdom zákonom stanoveným spôsobom.“

Odňatím možnosti konať pred súdom sa podľa rozhodovacej súdnej praxe rozumie taký procesne nesprávny a zákonu sa priečiaci postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje procesný poriadok. Následkom je zásah všeobecného súdu do základného práva na spravodlivé súdne konanie.“

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na právny názor najvyššieho súdu vyslovený v uznesení sp. zn. 2 Obdo 57/2014 z 23. júna 2016, ktorý aj cituje. Ďalej poukazuje na skutočnosť, že *«Odvolací súd sa však v ďalšom konaní neriadil dovolacím súdom vysloveným právnym názorom, keďže vo svojom potvrdzujúcom rozsudku v odseku 21 odôvodnenia rozsudku (v ktorom jedinom odseku sa odvolací súd venoval dôvodom svojho rozhodnutia) uviedol:*

Odvolací súd poukazuje na to, že aj keď obchodno-záväzkové vzťahy majú určitú rezervu v ust. § 267 ods. 2 Obchodného zákonníka, že v obchodno-záväzkových vzťahoch nie je možné namietat' tieseň a nápadne nevýhodné podmienky, ako dôvody pre neplatnosť právneho úkonu, tak ani šikanóznny výkon práva ručiteľa po splnení záväzku za dlžníka nemôže odporovať ako poctivému obchodnému styku pri riešení všeobecnej zodpovednosti z obchodno-záväzkového vzťahu z poskytnutia úveru, tak ani dobrým mravom, ktoré majú riešiť otázku rozporu medzi zákonnosťou nároku ručiteľa na vrátenie toho, čo plnil za dlžníčku a vyššou spravodlivosťou (!) založenou na určitých mravných princípoch, ktoré tak isto majú byť základom právnych noriem a zákonnosti...

... Dovolím si tak uviesť, že som s poukazom na Ústavu SR a zákonom garantované práva účastníkov súdneho, resp. sporového konania, legitímne očakával, vzhľadom na rozhodnutie a najmä obsah odôvodnenia rozhodnutia a dôvodov dovolacieho súdu, pre ktoré zrušil pôvodné rozhodnutie odvolacieho súdu, že odvolací súd bude akceptovať záväzný pokyn a najmä rešpektovať právny názor vyslovený dovolacím súdom. Odvolací súd však zákonným spôsobom neodstránil nedostatky svojho predchádzajúceho nezákonného postupu a svojho predchádzajúceho nezákonného rozhodnutia, ktoré následne zrušil v dovolacom konaní Najvyšší súd SR.

Týmto postupom odvolacieho súdu došlo k odňatiu a k znemožneniu realizácie procesných práv strany sporu, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov právom chránených v konaní, teda k zásahu do základného práva na spravodlivé konanie.

Nesprávna aplikácia procesného ust. § 455 Civilného sporového poriadku (a samozrejme súvisiacich hmotnoprávných zákonných ustanovení) odvolacím súdom a s tým priamo súvisiace porušenie ústavou garantovaného práva na spravodlivé súdne konanie a súdnu ochranu a na pokojné užívanie majetku je nakoniec, aj okrem vyššie uvedených dôvodov, viditeľné zo samotného záveru odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v odseku 23 odôvodnenia rozsudku (odlišný názor člena senátu):

„Pri viazanosti názorom dovolacieho súdu by nebolo zákonným žalobe vyhovieť“.».

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje aj na to, že „porušenie práva na spravodlivé súdne konanie odvolacím súdom je viditeľné aj z postupu odvolacieho súdu pri doplnení dokazovania po zrušujúcom uznesení dovolacieho súdu, keď v odvolacom konaní vypočul svedkyňu, ktorá bola predtým opakovane súdom v pojednávacej miestnosti poučená, a to súdom prvej inštancie (2009) a následne odvolacím súdom (2014), čo je zrejme zo zápisníc o pojednávaní a tiež zo zvukového záznamu z pojednávania odvolacieho súdu pri predchádzajúcom rozhodovaní, že ak bude prítomná v pojednávacej miestnosti, nebude môcť v budúcnosti prípadne podať svedeckú výpoveď. Svedkyňa a žalovaná a tiež jej právny zástupca vtedy po poučení súdom výslovne zhodne uviedli súdu prvej inštancie a neskôr totožné odvolaciemu súdu, že pani [REDAKOVANÉ] chce zostať v pojednávacej miestnosti, keďže nebude žalovanou navrhnutá ako svedkyňa v konaní...“.

Sťažovateľ namieta „akýsi až svojvoľný výklad pokynu dovolacieho súdu a následne aj dotknutej právnej normy, či súvisiacich právnych noriem zo strany Krajského súdu v Prešove, ktorý je iste v rozpore s príslušným právnymi predpismi a zámerom sledovaným zákonodarcom, no i v rozpore s názorom a pokynom Najvyššieho súdu SR vyslovenom v dovolacom konaní.

Predmetné rozhodnutie súdu sa aj vymyká z rozhodovacej praxi súdov Slovenskej republiky.

Takáto aplikácia právnej normy Krajským súdom v Prešove je vzhľadom na znenie Ústavy Slovenskej republiky neprípustná a v demokratickej spoločnosti je iste aj nežiaduca, vykazujúca istú neprípustnú dávku svojvôle.

Všeobecný súd potvrdzujúcim rozhodnutím zasiahol do základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Všeobecný súd potvrdzujúcim rozhodnutím zasiahol do základného práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a do práva vlastníť a pokojne užívať majetok podľa Čl. 20 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky.

Rozhodnutie všeobecného súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené (právo účastníka súdneho konania na odôvodnenie súdneho rozhodnutia potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny a neprehľadný).

Rozsudok odvolacieho súdu ani tento zákonný atribút neobsahuje, čo je viditeľné z písomného vyhotovenia rozhodnutia a samozrejme najmä z jeho odôvodnenia.

Odôvodnenie predmetného rozsudku Krajského súdu v Prešove v napadnutej časti nemožno považovať za dostatočné po skutkovej i právnej stránke.

Odvolačí súd aj týmto spôsobom porušil moje právo na spravodlivé súdne konanie, pričom si dovoľujem vysloviť predpoklad, že to iste nebolo z dôvodu, že nie som občan Slovenskej republiky, ale občan Talianskej republiky, keďže vzájomné zmluvy oboch štátnych útvarov, či EÚ mi predsa zabezpečujú rovnakú právnu ochranu.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„Základné právo žalobcu [REDAKOVANÉ], podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na spravodlivé súdne konanie a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a tiež právo vlastníť a pokojne užívať majetok podľa Čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Cob/62/2016 zo dňa 14. 06. 2017 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 4 Cob/62/2016 zo dňa 14. 06. 2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť trovy konania [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], na účet splnomocneného právneho zástupcu sťažovateľa, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o sťažnosti sťažovateľa v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že sťažovateľ podal najvyššiemu súdu

18. septembra 2017 prostredníctvom okresného súdu dovolanie smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Následne ústavný súd zistil, že okresný súd spis vzťahujúci sa na konanie vedené pod sp. zn. 18 Cb 161/2008 na rozhodnutie o podanom dovolaní do predbežného prerokovania sťažnosti ešte najvyššiemu súdu nepredložil.

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Ústavný súd odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom.

V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013), čo zakladá dôvod na jej odmietnutie ako neprípustnej.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018